

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tulotietojärjestelmästä annetun lain, perintö- ja lahjaverolain 28 a §:n sekä tuloverolain 112 a §:n muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tulotietojärjestelmästä annetun lain, perintö- ja lahjaverolain 28 a §:n sekä tuloverolain 112 a §:n muuttamisesta (HE 244/2018 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Valtiovarainvaliokunta (VaVM 26/2018 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 3 §, 6 §:n 1 momentti, 2 momentin johdantokappale ja 3 momentin johdantokappale, 7 §:n johdantokappale, 9 §:n 1 momentin 3 kohdan ruotsinkielinen sanamuoto, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 4 ja 12 momentti, 13 §:n 1 momentin 4, 8, 16, 18, 19 ja 21—25 kohta, 22 §:n 1 momentti ja 24 §:n 1 momentti sekä

lisätään 6 §:ään uusi 5—7 momentti, 8 §:ään uusi 4 momentti, 12 §:ään uusi 11 ja 12 momentti, jolloin nykyinen 11 ja muutettu 12 momentti siirtyy 13 ja 14 momentiksi, ja lakiin uusi 24 a § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *suorituksen maksajalla* työnantajaa, toimeksiantajaa ja muuta näihin rinnastettavaa suorituksen maksajaa sekä muuna kuin rahana annetun edun antajaa (*palkanmaksaja*) sekä oikeushenkilöä, joka maksaa eläkkeitä, muita etuuksia tai niihin rinnastettavia suorituksia lakiin, yksityisoikeudelliseen sopimussuhteeseen tai tekemäänsä päätökseen perustuen (*etuudenmaksaja*);

Eduskunnan vastaus EV 203/2018 vp

2) *tulonsaajalla* luonnollista henkilöä, kuolinpesää ja oikeushenkilöä, jolle tässä laissa tarkoitettu suoritus on maksettu tai muuna kuin rahana maksettu etu annettu sekä luonnollista henkilöä ja kuolinpesää, joka on oikeutettu kyseiseen suoritukseen;

3) *sijaissaajalla* tahoa, jolle suoritus on lakiin perustuvan oikeuden nojalla maksettu suoritukseen oikeutetun tulonsaajan asemesta;

4) *tiedon käyttäjällä* viranomaista tai julkista tehtävää hoitavaa tahoa, jolle välitetään tulotietojärjestelmään talletettuja tietoja;

5) *maksupäivällä* päivää, jona suoritus on tulonsaajan käytettävissä.

6 §

Tulorekisteriin talletettavat tulotiedot ja muut tiedot

Tulorekisteriin talletetaan 2, 3 ja 5 momentissa tarkoitetut tulonsaajia koskevat tulotiedot ja muut tiedot, jotka suorituksen maksaja on mainituissa momenteissa tarkoitettujen lakien nojalla velvollinen ilmoittamaan tiedon käyttäjille.

Palkanmaksajan maksamista suorituksista ja muuna kuin rahana antamista eduista talletetaan seuraavat verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 3 luvun sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 16 §:n ja 29 §:n 3 momentin nojalla ilmoitettavat tiedot:

Lisäksi palkanmaksajan maksamista suorituksista ja muuna kuin rahana antamista eduista talletetaan seuraavat tiedot:

Etuudenmaksajan maksamista suorituksista talletetaan seuraavat verotusmenettelystä annetun lain 3 luvun, oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n sekä perintö- ja lahjaverolain (378/1940) 28 a §:n nojalla ilmoitettavat tiedot:

1) tiedot eläkkeistä ja muista etuuksista;

2) tiedot rikosvahingon, riistavahingon ja muiden vastaavien vahinkojen johdosta maksetuista ansionmenetykskorvauksista sekä elatuksen vähentymisestä saaduista korvauksista;

3) tiedot muista kuin maa- tai metsätalouteen taikka elinkeinotoimintaan kohdistuvista veronalaisista vapaaehtoisen vakuutuksen korvauksista;

4) tiedot kapitalisaatiosopimuksista;

5) tiedot tämän momentin 1—4 kohdassa mainittuihin eriin liittyvistä tuloverolain 61 a §:ssä tarkoitetuista viivästyskorotuksista;

6) tiedot tämän momentin 1—5 kohdassa tarkoitetuista eristä toimitetusta ennakonpidätyksestä sekä peritystä lähdeverosta ja vakuutetun sairausvakuutusmaksusta;

7) tiedot tämän momentin 1—5 kohdassa tarkoitettuihin suorituksiin liittyvistä perusteettomista eduista sekä suorituksista tulonsaajalta takaisin perityistä määristä;

8) tieto sellaisten päivien lukumäärästä, joilta tulonsaajalle on työttömyyden perusteella maksettu etuutta;

9) tiedot perintö- ja lahjaverolain 28 a §:ssä tarkoitetuista suorituksista.

Etuudenmaksajan maksamista suorituksista talletetaan lisäksi seuraavat tiedot, jotka etuuden maksaja on muualla laissa olevien säännösten nojalla velvollinen antamaan tiedon käyttäjälle:

Eduskunnan vastaus EV 203/2018 vp

1) tiedot toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 11 §:ssä tarkoitetuista toimeentulotukeen vaikuttavista etuuksista ja niihin rinnastettavista suorituksista sekä tällaisiin suorituksiin liittyvistä viivästyskorotuksista;

2) tiedot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) tai työttömyysturvain lain perusteella maksettavista kulukorvauksista;

3) tiedot tämän momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin suorituksiin liittyvistä perusteettomista eduista sekä niiden perusteella tulonsaajalta takaisin perityistä määristä.

Edellä 5 ja 6 momentissa tarkoitettuja suorituksia koskevat tiedot talletetaan vastaavasti myös, jos suoritus on maksettu osittain tai kokonaan sijaissaajalle. Tietoa siitä, että suoritus on maksettu sijaissaajalle, ei kuitenkaan talleteta, jos sijaissaajana on edunvalvoja, edunvalvontavaltuutettu, huoltaja tai kuolinpesä. Jos sijaissaajana on toinen etuudenmaksaja, talletetaan lisäksi sijaissaajan ilmoittama tieto siitä, mikä 5 tai 6 momentissa tarkoitettu suoritus on myöhemmin kokonaan tai osittain katettu toiselta etuudenmaksajalta saadulla suorituksella.

7 §

Tulorekisteriin talletettavat täydentävät tiedot

Tulorekisteriin talletetaan 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja täydentäviä työsuhteen tai muuhun palvelus- taikka toimeksiantosuhteeseen liittyviä tiedon käyttäjien 13 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa tarpeellisia tietoja, jotka koskevat:

8 §

Tulorekisteriin talletettavat yksilöinti- ja yhteystiedot

Sijaissaajasta voidaan tallettaa 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettut yksilöinti- ja yhteystiedot.

10 §

Tietojen antaminen Tulorekisteriyksikölle

Suorituksen maksajan on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä annettava Tulorekisteriyksikölle 6 §:n 2—5 momentissa ja 8 §:ssä tarkoitettut ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuuden sekä 6 §:n 6 ja 7 momentissa tarkoitettut tiedonsaantioikeuden piiriin kuuluvat tiedot ja se voi antaa Tulorekisteriyksikölle tallettaviksi ja edelleen 13 §:n nojalla luovutettaviksi tulonsaajia koskevat 7 §:ssä tarkoitettut tiedot.

Eduskunnan vastaus EV 203/2018 vp

11 §

Tietojen antamistapa ja allekirjoittaminen

Edellä 6—8 §:ssä tarkoitetut tiedot on annettava sähköisesti. Erityisestä syystä palkanmaksaja voi antaa 6 ja 8 §:ssä tarkoitetut tiedot muutoin kuin sähköisesti Tulorekisteriyksikön vahvistamalla lomakkeella.

12 §

Tietojen antamisaika

Työntekijän eläkelain 72 §:ssä tarkoitettua vakuutuspalkkaa koskevat tiedot on annettava kuukausittain viimeistään työskentelyä seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä, kuitenkin viimeistään viidentenä päivänä sitä kalenterikuukautta seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jonka aikana palkanmaksajan velvollisuus vakuutuspalkan määrittämiseen on ilmennyt.

Edellä 6 §:n 5 momentin 7 kohdassa ja 6 momentin 3 kohdassa tarkoitetut tiedot perusteettomista eduista on annettava ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään kuukauden kuluessa sen jälkeen, kun perusteetonta etua koskeva päätös on tehty tai maksamisessa tapahtunut virhe muutoin havaittu ja tiedot tulonsaajalta takaisin perityistä määristä viimeistään viidentenä kalenteripäivänä sen päivän jälkeen, jona tieto takaisin perityn määrän maksamisesta, sen maksajasta ja siitä, mihin suoritukseen maksu liittyy, on saatu.

Edellä 6 §:n 7 momentissa tarkoitetut etuudenmaksajan vastaanottamaa suoritusta koskevat tiedot on annettava ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään kuukauden kuluessa sen päivän jälkeen, jona tieto suorituksen maksamisesta, sen maksajasta ja siitä, mihin eläkkeeseen tai muuhun etuuteen maksu liittyy, on saatu.

Verohallinnon määräyksellä voidaan pidentää 1—3 ja 13 momentissa säädettyjä määräaikoja sellaisten 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tietojen osalta, joiden antaminen mainittujen määräaikojen sisällä ei ole verotuksen toimittamisen ja verovalvonnan kannalta välttämätöntä.

13 §

Tiedon käyttäjien oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä

Tulorekisteriyksikkö välittää ja luovuttaa tulorekisterin tietoja, jotka tiedon käyttäjä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan suorituksen maksajalta tai toiselta tiedon käyttäjältä, seuraavasti:

4) Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjän eläkelaisissa, 2 kohdassa mainituissa asetuksissa ja sosiaaliturvasopimuksessa, maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetussa laissa (612/2006) ja maatalousyrittäjien luopumistuesta annetussa laissa (1293/1994) säädettyjen tehtävien toimeenpanoa varten sekä sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan

Eduskunnan vastaus EV 203/2018 vp

korvaamisesta maatalousyrittäjille annetussa laissa (118/1991) tarkoitetun korvausasian ratkaisemiseksi;

8) Työllisyysrahastolle työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 10 §:n 1 momentin 2, 3, 6 ja 7 kohdassa säädettyjen tehtävien toimeenpanoa varten;

16) Valtiokonttorille käsiteltävänä olevan liikennevakuutuslaissa, työtapaturma- ja ammattitautilaissa, sotilastapaturman ja palvelussairaudesta annetussa laissa (1521/2016), opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta annetussa laissa, eräisiin rangaistus-, huolto- ja hoitolaitoksiin otettujen henkilöiden tapaturmakorvauksesta annetussa laissa, tapaturman ja palvelussairaudesta kriisinhallintatehtävissä annetussa laissa (1522/2016), pelastuslaissa (379/2011), virkatehtävissä apuna olleelle henkilölle eräissä tapauksissa suoritettavasta tapaturmakorvauksesta annetussa laissa (625/1967), meripelastuslaissa (1145/2001), julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa, kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010), valmiuslaissa (1552/2011), poliisilaissa (872/2011), käräjäoikeuden lautamiehistä annetussa laissa (675/2016), kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetussa laissa (746/2011) tai rikosvahinkolaissa (1204/2005) tarkoitetun korvausasian ratkaisemista varten;

18) kunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992) tarkoitetun tai varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetussa laissa (1503/2016) tarkoitetun asiakasmaksun määräämistä varten sekä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000) säädetyn tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi;

19) kuntayhtymälle sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa tarkoitetun tai varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetussa laissa tarkoitetun asiakasmaksun määräämistä varten sekä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa säädetyn tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi;

21) työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitetulle työsuojeluviranomaiselle tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) ja työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamisen sekä ulkomaalaisen työvoiman käytön valvontaa varten;

22) Tilastokeskukselle tilastojen laatimista varten;

23) työ- ja elinkeinotoimistolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselle julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetyn palkkatuen ja starttirahan sekä palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) toimeenpanoa varten;

24) ulosottoviranomaiselle ulosottokaareissa (705/2007) tarkoitettua täytäntöönpanoa varten;

25) Ahvenanmaan maakunnalle sekä sen viranomaisille ja kunnille niiden Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991) tarkoitetussa maakuntalaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi noudattaen, mitä siinä säädetään niiden oikeudesta saada tietoja.

Eduskunnan vastaus EV 203/2018 vp

22 §

Myöhästymismaksu

Verohallinto määrää suorituksen maksajan maksettavaksi myöhästymismaksun, jos 6 §:n 2—5 momentissa tarkoitetut tiedot tai niihin liittyvät 8 §:ssä tarkoitetut tiedot kalenterikuukauden aikana maksetuista suorituksista ilmoitetaan myöhemmin kuin maksupäivää seuraavan kalenterikuukauden kahdeksantena päivänä.

24 §

Tulotietojärjestelmän käytön vaikutukset suorituksen maksajan ja tulonsaajan velvollisuuksiin

Palkanmaksaja ei ole velvollinen antamaan tulorekisteriin talletettuja 6 ja 7 §:ssä tarkoitettuja tietoja tiedon käyttäjille muutoin kuin tässä laissa säädetyllä tavalla. Tiedon käyttäjällä on oikeus pyytää palkanmaksajalta tulorekisteristä puuttuvia tietoja ja tulorekisterin tietoja täydentäviä selvityksiä noudattaen, mitä ilmoittamis- tai tiedonantovelvollisuudesta muualla laissa säädetään. Viranomaisen tai muun tahon suorittamaa tarkastusta varten esitettävästä aineistosta säädetään erikseen.

24 a §

Poikkeus oikeuteen rajoittaa henkilötietojen käsittelyä

Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annettun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 18 artiklaa rekisteröidyn oikeudesta käsittelyn rajoittamiseen ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn tulotietojärjestelmässä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan 6 §:n 5—7 momentissa tarkoitettujen tietojen osalta niihin suorituksiin, joiden maksupäivä on 1 päivänä tammikuuta 2020 tai sen jälkeen. Perusteettomia etuja koskevien 6 §:n 5 momentin 7 kohdassa ja 6 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen sekä etuudenmaksajan toiselta etuudenmaksajalta vastaanottamaa suoritusta koskevien 7 momentissa tarkoitettujen tietojen ilmoittaminen tulorekisteriin on vapaaehtoista, jos suoritus on maksettu ennen 1 päivää tammikuuta 2021.

Tietoihin, jotka koskevat 6 §:n 5—7 momentissa tarkoitettuja ennen 1 päivää tammikuuta 2020 maksettuja suorituksia tai suoritettuja takaisinmaksuja, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ulosottoviranomaiselle ilmoitettaviin tietoihin, jotka koskevat 1 päivänä tammikuuta 2020 tai sen jälkeen ja ennen 1 päivää tammikuuta 2021 maksettuja 6 §:n 5—7 momentissa tarkoitettuja suorituksia tai suoritettuja takaisinmaksuja, sovelletaan vuoden 2020 aikana tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Eduskunnan vastaus EV 203/2018 vp

Lain 13 §:n 1 momentin 8 kohtaa sovelletaan Työllisyysrahastolle luovutettavien tietojen osalta siten, että tietoja luovutetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 10 §:n 1 momentin 7 kohdassa säädettyjen tehtävien toimeenpanoa varten 1 päivästä tammikuuta 2020.

Tulorekisterin tietoja luovutetaan 13 §:n 1 momentin 25 kohdassa tarkoitetuille tiedon käyttäjille 1 päivästä tammikuuta 2020. Lain 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja luovutetaan kuitenkin eläketurvan järjestämistä koskevassa maakuntalaissa säädettyjen tehtävien toimeenpanoa tai 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainituissa asetuksissa ja sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanoa varten tämän lain voimaantulosta lähtien. Viimeksi mainittuihin tietoihin, jotka koskevat ennen 1 päivää tammikuuta 2019 maksettuja suorituksia, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Myöhästymismaksua määrätään ennen 1 päivää tammikuuta 2021 maksettuja 6 §:n 5 momentissa tarkoitettuja suorituksia tai suoritettuja takaisinmaksuja koskevan ilmoituksen myöhästymisen perusteella vain, jos laiminlyönti osoittaa ilmeistä piittaamattomuutta velvollisuudesta ilmoittaa tietoja tulorekisteriin.

Laki

perintö- ja lahjaverolain 28 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintö- ja lahjaverolain (378/1940) 28 a §, sellaisena kuin se on laissa 523/2010, seuraavasti:

28 a §

Vakuutusyhtiön tai muun etuuden maksajan on ilmoitettava maksamistaan 7 a tai 18 a §:ssä tarkoitetuista etuuksista Verohallinnolle. Tiedot on tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 6 ja 8 §:n mukaisesti talletettava tulorekisteriin. Tietojen antamiseen sovelletaan mainittua lakia. Tiedot katsotaan annetuiksi Verohallinnolle silloin, kun ne on annettu Tulorekisteriyksikölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan tietoihin, jotka koskevat suorituksia, joiden maksupäivä on 1 päivänä tammikuuta 2020 tai sen jälkeen. Tietoihin, jotka koskevat ennen 1 päivää tammikuuta 2020 maksettuja suorituksia, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

tuloverolain 112 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 112 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 561/2004, seuraavasti:

112 a §

Eräiden takaisin perittyjen etuustulojen oikaisu

Jos verovelvollinen maksaa takaisin aikaisempaan vuonna aiheetta saamaansa eläkettä, opintorahaa tai muuta veronalaista lakisääteistä etuutta niin myöhään, että suoritusta ei voida ottaa huomioon etuudensaajan alkuperäisen suorituksen maksuvuoden verotuksessa, takaisin maksettu määrä vähennetään takaisinmaksuvuoden verotuksen oikaisuna samalla tavoin kuin puhtaasta ansiotulosta valtion- ja kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset. Vähennys tehdään muiden vähennysten jälkeen ennen perusvähennystä. Verohallinto määrää, mihin alkuperäisen suorituksen maksuvuotta seuraavan vuoden kalenteripäivään mennessä takaisinmaksu on tehtävä, jotta maksu voidaan ottaa huomioon etuudensaajan alkuperäisen suorituksen maksuvuoden verotuksessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .
Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 15.1.2019

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri